

Αναζητώντας τη Λύση:

Πώς μπορεί ο σχεδιασμός μιας ειρηνευτικής διευθέτησης να εξασφαλίσει την υποστήριξη των πολιτών;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ

Νεόφυτος Λοιζίδης και Χάρης Ψάλτης

Μερικά προκαταρκτικά ερωτήματα

1. Υπάρχει «κοινή γνώμη»;
2. Υπάρχουν κοινωνικές αναπαραστάσεις και οι θέσεις στο αναπαραστασιακό πεδίο
3. Πως αλλάζει η στάση των ψηφοφόρων απέναντι στις διάφορες μορφές λύσης του Κυπριακού και ποιόι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν αυτή τη στάση;
4. Ποια η αξία της διεπιστημονικής έρευνας;

Η αναλογία του Παγόβουνου (Duveen & Lloyd, 1990)
«Πάγωμένες» αντιλήψεις (Bar-Tal & Halperin, 2011)

Θέση στο
Αναπαραστασιακό Πεδίο-
Πρόθεση Ψήφου σε πιθανό
δημοψήφισμα για λύση του
Κυπριακού

← Ποσότητα επαφής

Ποιότητα επαφής

Απειλές (ρεαλιστική, συμβολική, συλλογικής εκτίμησης)

Διομαδικό άγχος

Εμπιστοσύνη

Θετικά συναισθήματα απέναντι στην άλλη κοινότητα

Επιθυμία για συμβίωση

Στάση απέναντι στο άνοιγμα των οδοφραγμάτων

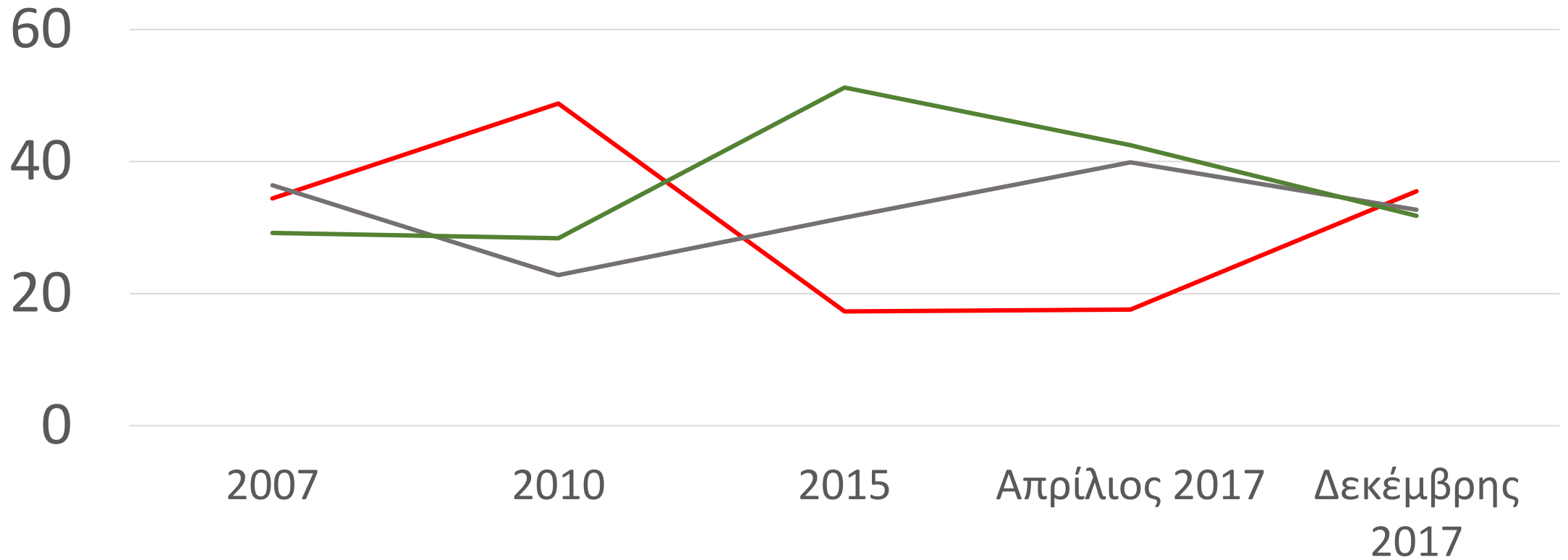
Ταύτιση με κοινότητα

Βαθμός Κυπροκεντρισμού-
Ελληνοκεντρισμού/Τουρκοκεντρισμού

Αναπαραστάσεις για την Ιστορία του Κυπριακού
προβλήματος (Βαθμός συμμόρφωσης με επίσημες
αφηγήσεις μονόπλευρης θυματοποίησης)

Παραδείγματα αλλαγής
τα τελευταία χρόνια

Προκατάληψη προς Τουρκοκύπριους %

— Αρνητικά συναισθήματα — Ουδέτερα συναισθήματα
— Θετικά συναισθήματα

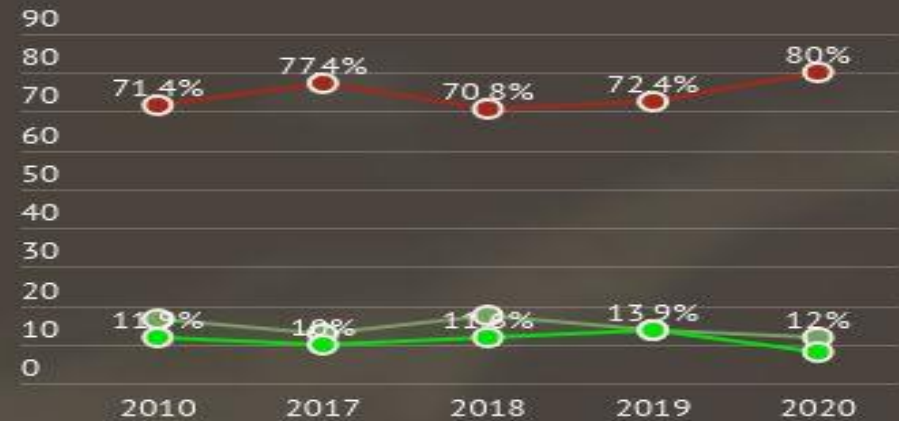
Παράδειγμα
σταθερότητας τα
τελευταία 10 χρόνια

Στάση προς λύση Δύο Κρατών 2010-2020 (Ελληνοκύπριοι)

Ενάντια στη λύση δύο κρατών (2020)

Ποσοστά αποδοχής 2010-2020

Σημείωση: Συλλογή δεδομένων 2017 έγινε 6 μήνες πριν Κρανς Μοντανά (ΠΑΚΕΠΕ)

Το 2018 έγινε 7 μήνες μετά το Κρανς Μοντανά (Διεθνής Συνεργασία 5 Πανεπιστημίων)

Το 2019 ολοκληρώθηκε μέσα στους πρώτους μήνες (ΕΚΕ Γ9)

Το 2020 ολοκληρώθηκε το Μάρτιο (KENT-ΠΑΚΕΠΕ)

Την τελευταία δεκαετία σταθερά πάνω από το 70% των Ελληνοκυπρίων απορρίπτει τη λύση δύο κρατών. Μετά το Κρανς Μοντανά υπάρχει ανοδική τάση των ατόμων που απορρίπτουν τη λύση δύο κρατών

Ερευνητικά δεδομένα από το 2020

Έρευνα 2020 Μεθοδολογία

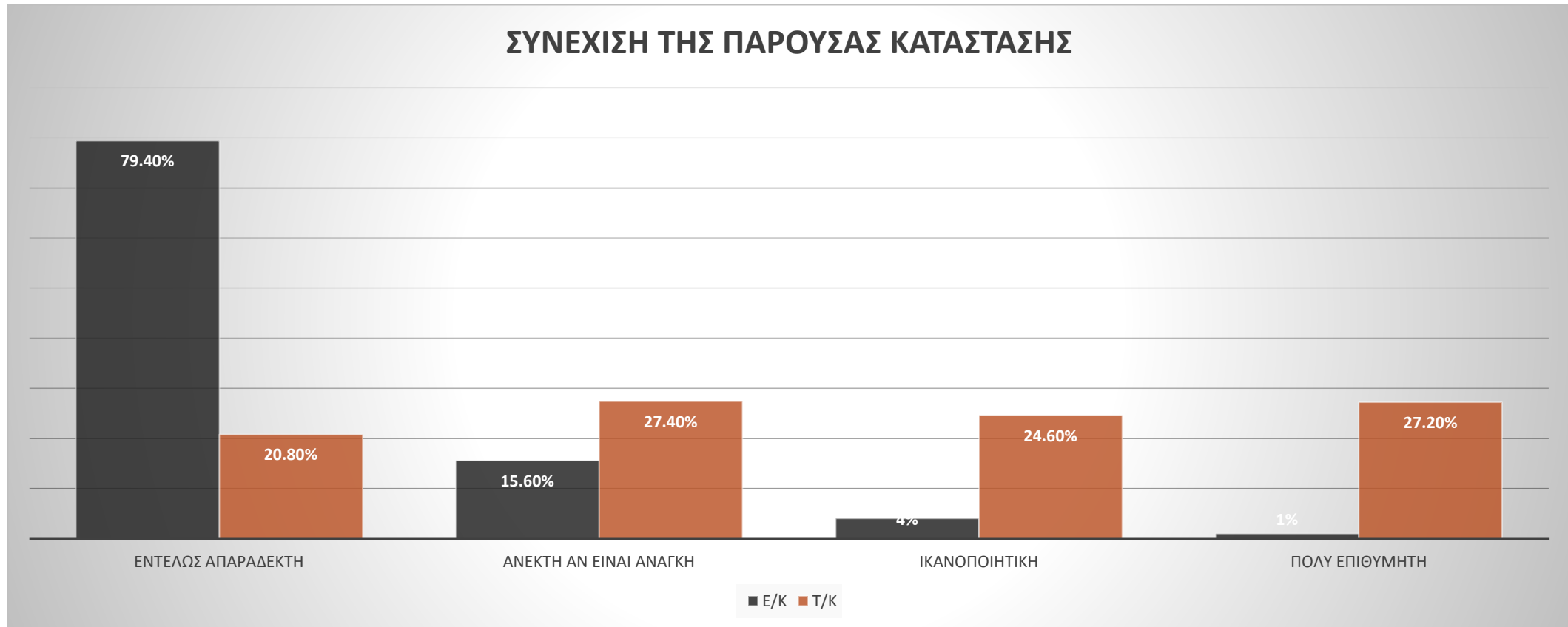

Στην Ε/Κ κοινότητα το Πανεπιστημιακό Κέντρο Ερευνών Πεδίου του Πανεπιστημίου Κύπρου συνέλεξε αντιπροσωπευτικό δείγμα 817 ατόμων της Ε/Κ (ηλικία 18+ με δικαίωμα ψήφου) με πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία με επισκέψεις από σπίτι σε σπίτι. Στην Τ/Κ κοινότητα τη συλλογή δεδομένων ανέλαβε η ιδιωτική εταιρεία LIPA consultants Ltd με την ίδια μεθοδολογία (804 Τ/Κ ηλικίας 18+ με δικαίωμα ψήφου).

Η συλλογή δεδομένων ξεκίνησε το Νοέμβριο του 2019 και ολοκληρώθηκε το Μάρτιο του 2020

Περιθώριο σφάλματος: 3.2%, 95% Βαθμός Εμπιστοσύνης

Στάση προς συνέχιση της παρούσας κατάστασης

Στάση προς διατήρηση της παρούσας κατάστασης (status quo) 2010-2020 (Ελληνοκύπριοι)

Ενάντια στη διατήρηση της παρούσας κατάστασης (2020)

79.4%

Ποσοστά αποδοχής 2010-2020

Σημείωση: Συλλογή δεδομένων 2017 έγινε 6 μήνες πριν Κρανς Μοντανά (ΠΑΚΕΠΕ)

Το 2018 έγινε 7 μήνες μετά το Κρανς Μοντανά (Διεθνής Συνεργασία 5 Πανεπιστημίων)

Το 2019 ολοκληρώθηκε μέσα στους πρώτους μήνες (ΕΚΕ Γ9)

Το 2020 ολοκληρώθηκε το Μάρτιο (KENT-ΠΑΚΕΠΕ)

Ενώ μετά το Κρανς Μοντανά είχε παρατηρηθεί μια κάμψη στο ποσοστό των ατόμων που απορρίπτουν την παρούσα κατάσταση απο το 2019 μέχρι το 2020 παράτηρηθηκε μια θεαματική αύξηση των ατόμων που απορρίπτουν την παρουσία κατάσταση (status quo). Σήμερα 79.4% την απορρίπτουν.

Στάση προς παρούσα κατάσταση (status quo) 2010-2020 (Τουρκοκύπριοι)

Υπερ της διατήρησης της παρούσας κατάστασης (2020)

51.8%

Ποσοστά Αποδοχής 2010-2020

Σημείωση: Συλλογή δεδομένων 2017 έγινε 3 μήνες πριν Κρανς Μοντανα (ΠΑΚΕΠΕ)

Το 2018 έγινε 7 μήνες μετά το Κρανς Μοντανα (Διεθνής Συνεργασία 5 Πανεπιστημίων)

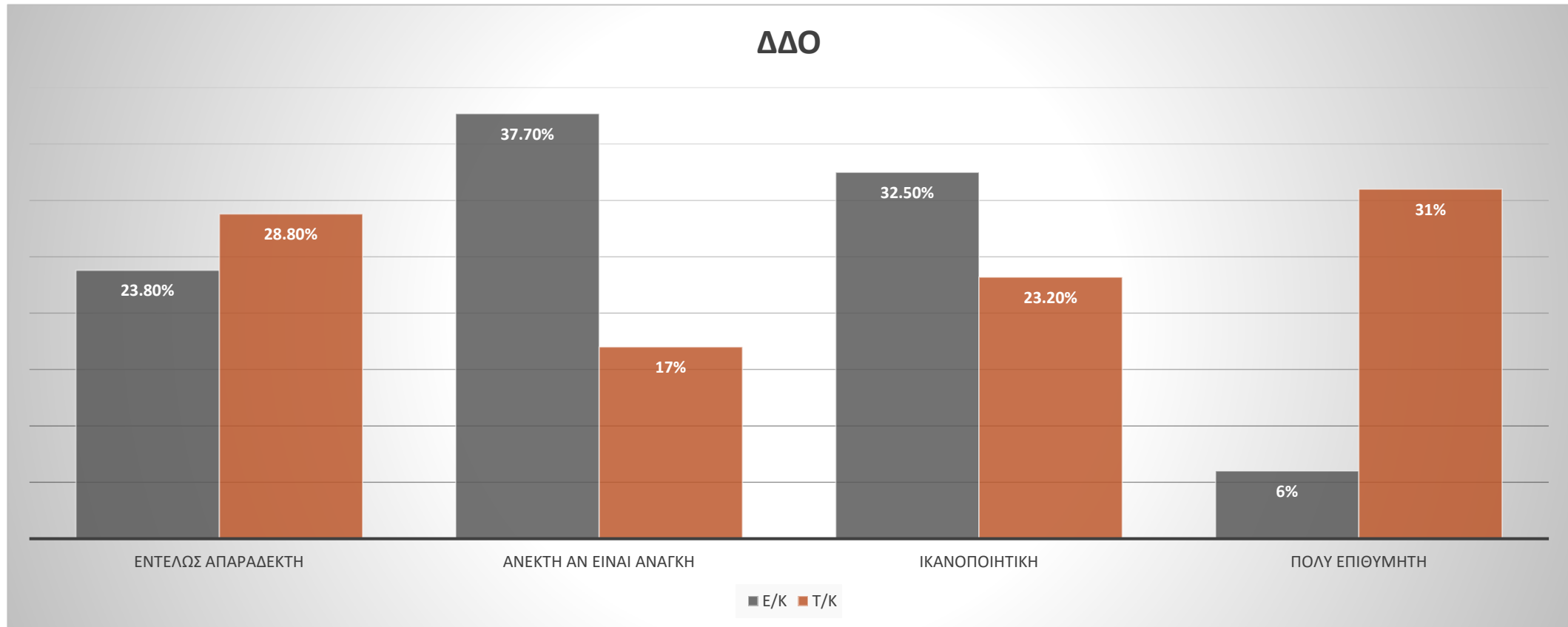
Το 2019 ολοκληρώθηκε μέσα στους πρώτους μήνες (ΕΚΕ Γ9)

Το 2020 ολοκληρώθηκε το Μάρτιο (KENT-ΠΑΚΕΠΕ)

Από το 2010 υπάρχει μια σταθερή αύξηση στα άτομα που αποδέχονται το status quo. Από το 2019 στο 2020 σημειώνεται περαιτέρω αύξηση των ατόμων που αποδέχονται το status quo. Σήμερα 51.8% των Τουρκοκυπρίων αποδέχεται τη συνέχιση του status quo.

Στάση προς Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία

Στάση προς ΔΔΟ 2010-2020 (Ελληνοκύπριοι)

Υπερ ΔΔΟ ή αν ήταν ανάγκη θα
αποδεχόμουν (2020)

76%

Ποσοστά αποδοχής 2010-2020

Σημείωση: Συλλογή δεδομένων 2017 έγινε 7 μήνες πριν Κρανς Μοντانا (ΠΑΚΕΠΕ)

Το 2018 έγινε 7 μήνες μετά το Κρανς Μοντانا (Διεθνής Συνεργασία 5 Πανεπιστημίων)

Το 2019 ολοκληρώθηκε μέσα στους πρώτους μήνες (ΕΚΕ Γ9)

Το 2020 ολοκληρώθηκε το Μάρτιο (KENT-ΠΑΚΕΠΕ)

Την τελευταία δεκαετία έχει μειωθεί σημαντικά το ποσοστό των ατόμων που απορρίπτουν τη ΔΔΟ. Αντίθετα υπερδιπλασιάστηκαν τα άτομα που έχουν φεντεραλιστική συνείδηση. Μεγαλύτερη ομάδα σήμερα όσοι είναι υπέρ και αυτοί που δεν είναι ούτε υπέρ ούτε εναντίον αλλά θα την ανέχονταν αν ήταν ανάγκη. Μαζί οι δύο ομάδες αποτελούν καθαρή πλειοψηφία 76% συμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα του 2020

Στάση προς Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία 2010-2020 (Τουρκοκύπριοι)

Είτε υπέρ είτε θα την ανεχόμουν αν ήταν ανάγκη (2020)

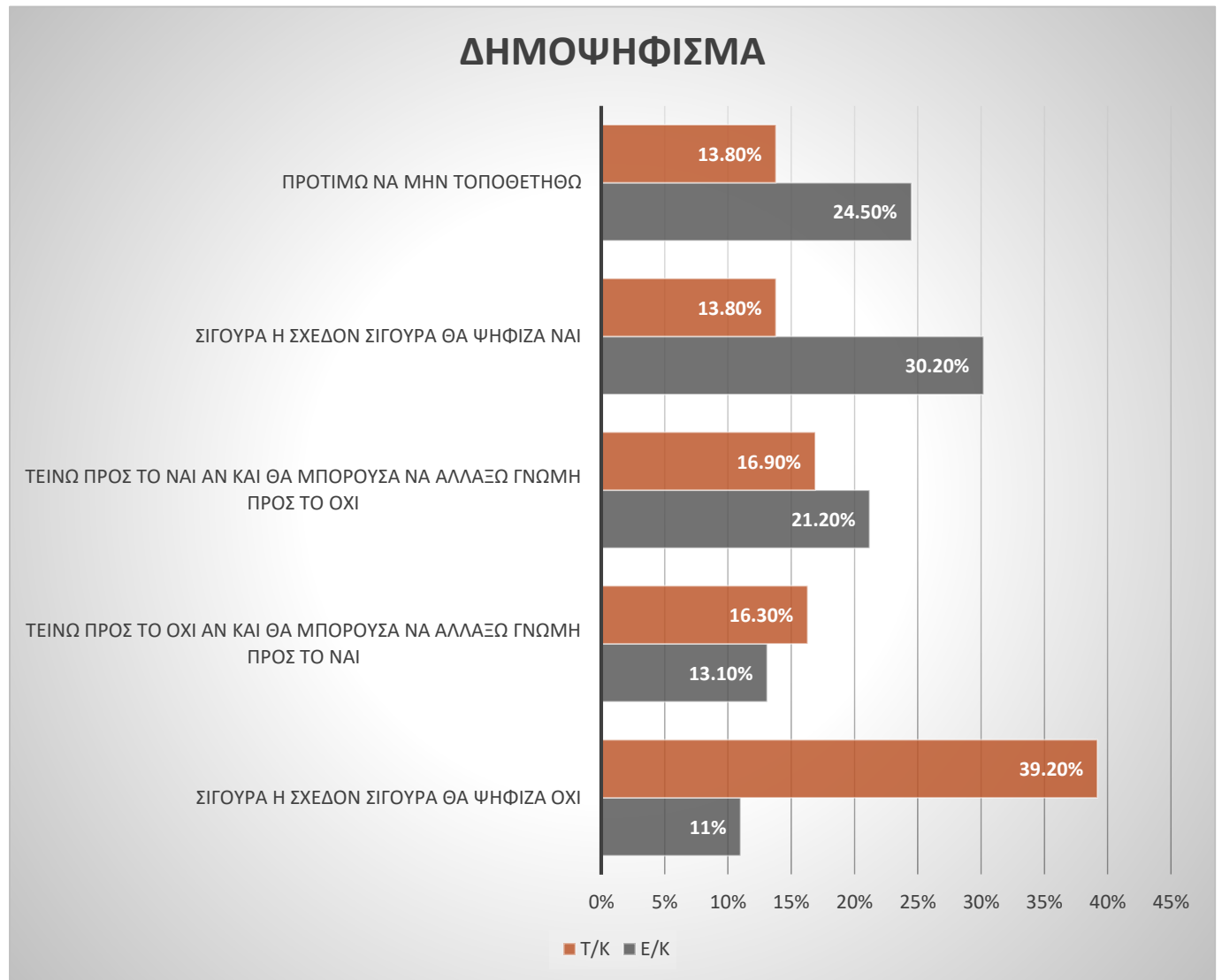
71.2%

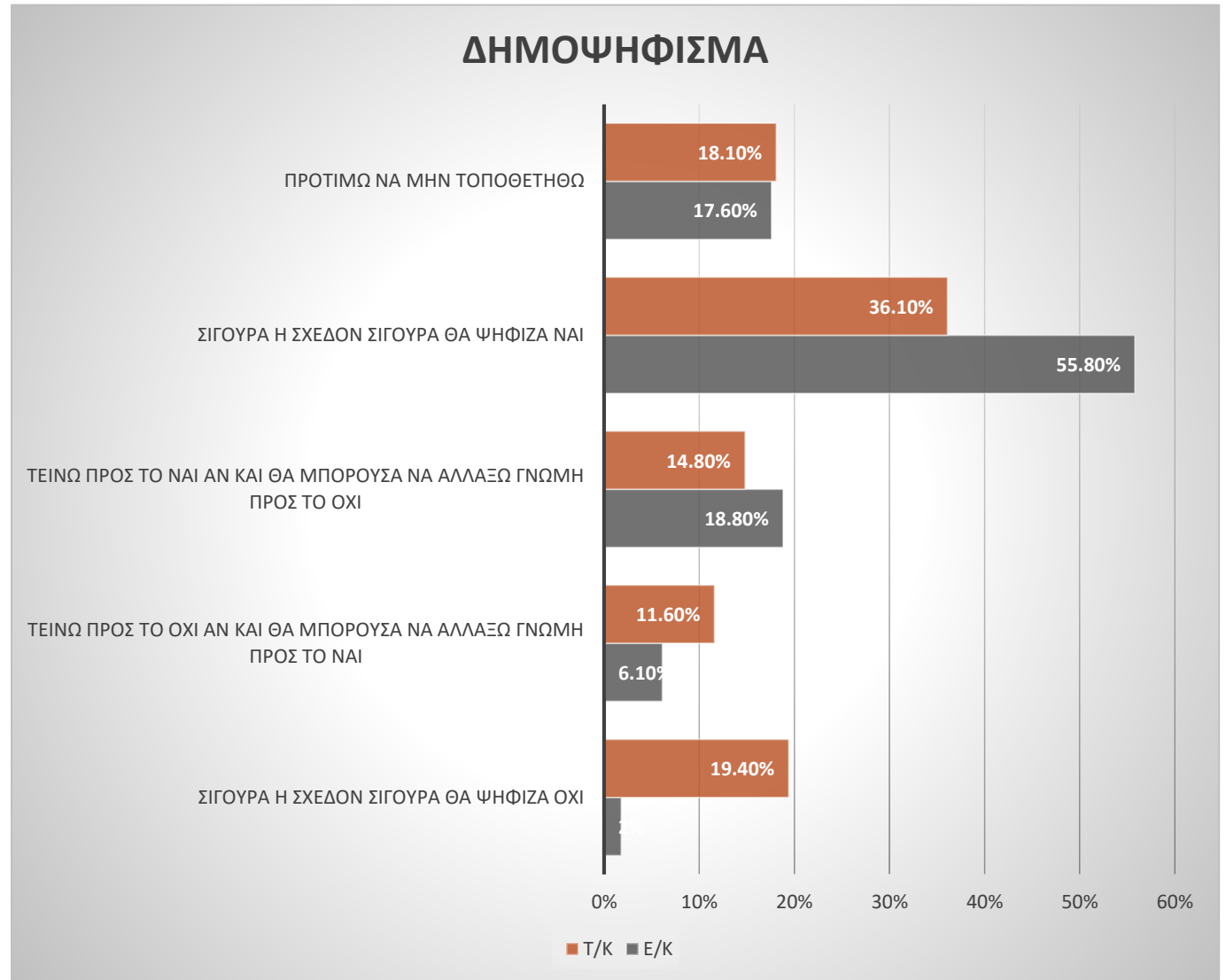
Την τελευταία δεκαετία αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των ατόμων που είναι ξεκάθαρα υπέρ της ΔΔΟ. Σε αντίθεση μειώθηκε σημαντικά το ποσοστό των ατόμων που θα την αποδέχονταν ως λύση ανάγκης. Μετά το Crans-Montana υπάρχει ελαφρά πτώση των υποστηρικτών της ΔΔΟ και αύξηση των ατόμων που την απορρίπτουν. Αυτοί που την αποδέχονται ως ικανοποιητική είτε ως λύση ανάγκης μέσα στο 2020 είναι 71.2% .

- Σημείωση: Συλλογή δεδομένων 2017 έγινε 3 μήνες πριν Κρανς Μοντανα (ΠΑΚΕΠΕ)
- Το 2018 έγινε 7 μήνες μετά το Κρανς Μοντανα (Διεθνής Συνεργασία 5 Πανεπιστημίων)
- Το 2019 ολοκληρώθηκε μέσα στους πρώτους μήνες (ΕΚΕ Γ9)
- Το 2020 ολοκληρώθηκε το Μάρτιο (KENT-ΠΑΚΕΠΕ)

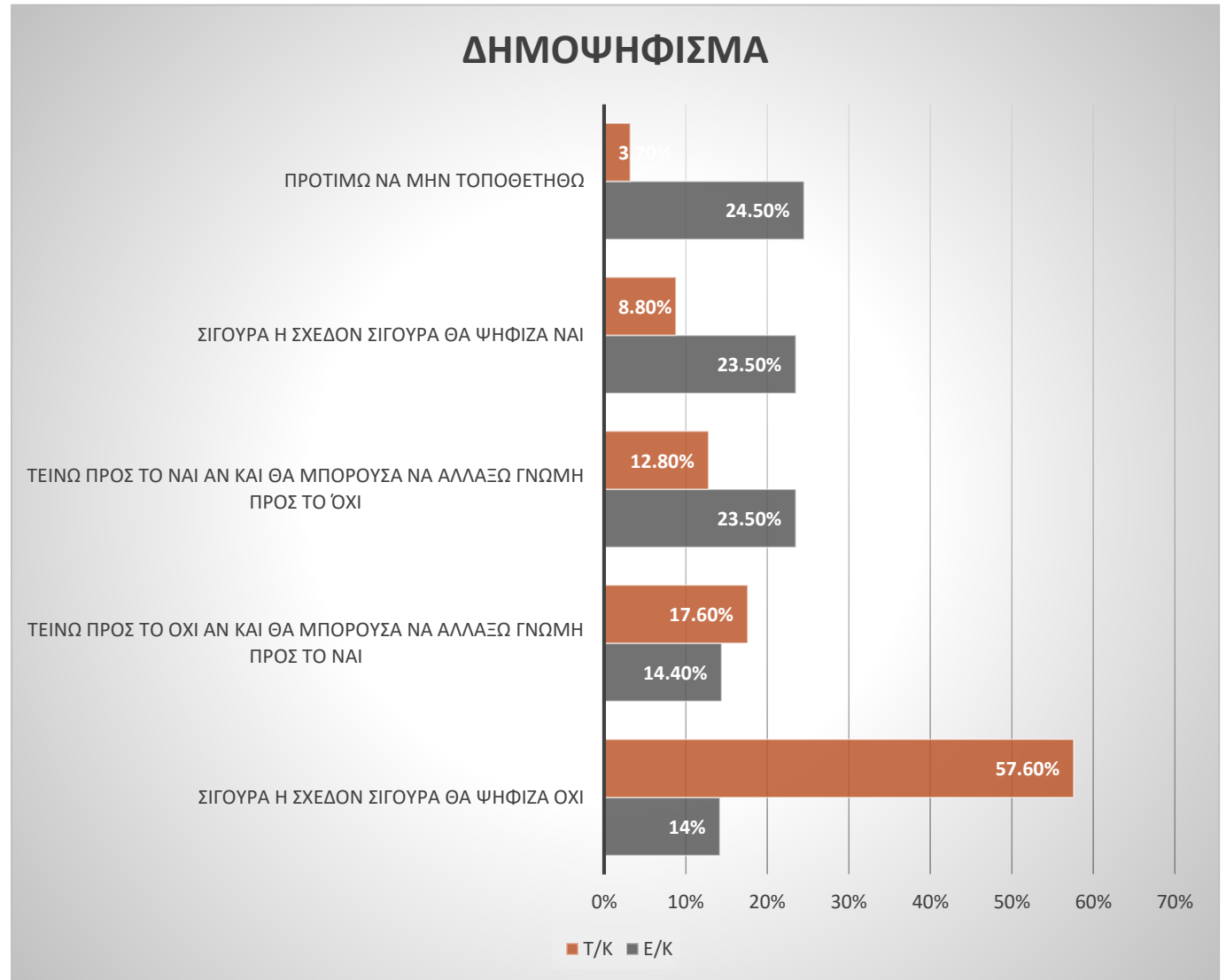
Σκεφτείτε ένα υποθετικό σενάριο όπου οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων καταλήγουν, καταρτίζεται ένα σχέδιο λύσης και οργανώνεται δημοψήφισμα. Σε ένα τέτοιο μελλοντικό δημοψήφισμα και αν είχατε το δικαίωμα ψήφου, πώς βλέπετε τον εαυτό σας να ψηφίζει;

ΨΗΦΟΣ ΣΤΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΝ
ΚΑΙ ΨΗΦΟΣ
ΣΗΜΕΡΑ
ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ
ΠΟΥ
ΨΗΦΙΣΑΝ ΝΑΙ
ΤΟ 2004

ΨΗΦΟΣ ΣΤΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΝ
ΚΑΙ ΨΗΦΟΣ
ΣΗΜΕΡΑ
ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ
ΠΟΥ
ΨΗΦΙΣΑΝ ΟΧΙ
ΤΟ 2004

Μια νέα μέθοδος- Η Συνδυασμένη ανάλυση (Conjoint Analysis)

Διαστάσεις και Επιλογές

Η ομοσπονδιακή εκτελεστική εξουσία πρέπει να αποτελείται από:	όλα τα κόμματα κατά αναλογία των εδρών τους στη Βουλή
	Ε/Κ και Τ/Κ συμπρόεδροι να εκλέγονται μέσω διασταυρούμενης ψήφου
	Ε/Κ πρόεδρος και Τ/Κ αντιπρόεδρος να εκλέγονται μέσω διασταυρούμενης ψήφου
	με την υποστήριξη από τουλάχιστον ένα τέταρτο των βουλευτών από κάθε κοινότητα
	με πλειοψηφία στη βουλή ή των ψηφοφόρων ανεξάρτητα εθνικότητας
Στη μελλοντική Ε/Κ διοίκηση θα επιστραφούν 50 χωριά όπως προβλεπόταν στο Σχέδιο Ανάν καθώς και το Βαρώσι	αλλά η Μόρφου θα μείνει υπό Τ/Κ διοίκηση
	συν τη Μόρφου συν τη Μόρφου
	συν Μόρφου, Ριζοκάρπασο, Γιαλούσα
	συν τη παλιά Μόρφου, Ριζοκάρπασο, Γιαλούσα
	Η Μόρφου και η Βόρεια Καρπασία θα γίνουν ομοσπονδιακές περιοχές

Διαστάσεις και Επιλογές

Οι περισσότεροι Ε/Κ πρόσφυγες θα πάρουν πίσω τις περιουσίες τους. Οι πρόσφυγες που επηρεάζονται αρνητικά θα λάβουν

50,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια

150,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια

200,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια

300,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια

300,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) συν εγγυημένη στέγαση οπουδήποτε στην Κύπρο

Ο μηχανισμός παρακολούθησης της εφαρμογής της λύσης θα διευθύνεται από τον/τους

ΟΗΕ με τις τρεις πρώην εγγυήτριες Ελλάδα, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο

ΟΗΕ με τρίτα μέρη όπως το NATO

ΟΗΕ με χώρες της ΕΕ όπως η Ιρλανδία, η Γαλλία και η Γερμανία

ΟΗΕ με τρίτες χώρες όπως η Ιαπωνία, η Αυστραλία και ο Καναδάς

Το ανώτατο δικαστήριο που θα επιλύει αδιέξοδα και θα εγγυάται τα ανθρώπινα δικαιώματα θα διορίζεται:

με ίσο αριθμό Ε/Κ και Τ/Κ με εκ περιτροπής προεδρία

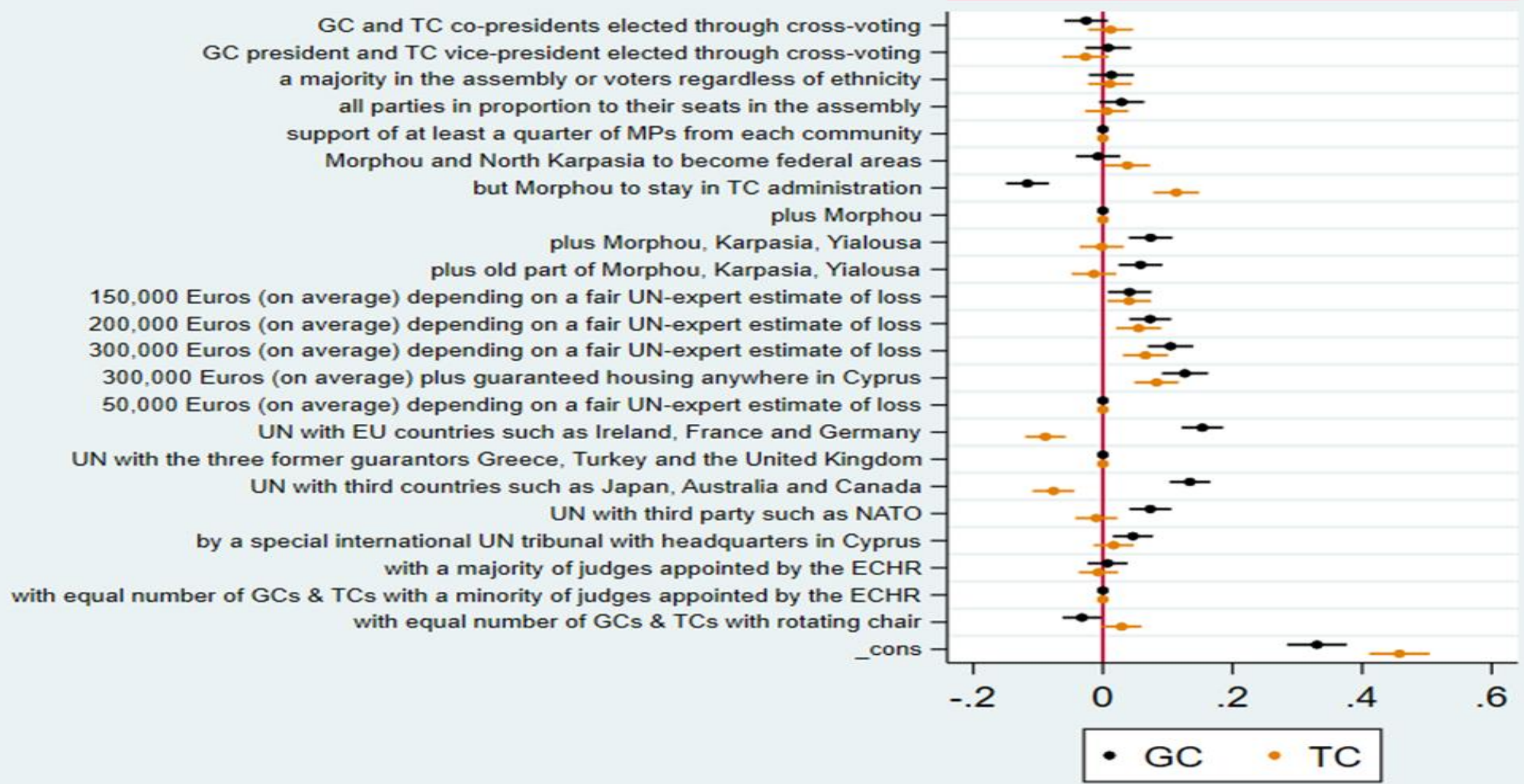
με ίσο αριθμό Ε/Κ και Τ/Κ και μειοψηφία δικαστών που θα διορίζεται από το ΕΔΑΔ

με πλειοψηφία δικαστών που θα διορίζονται από το ΕΔΑΔ

από ειδικό δικαστήριο του ΟΗΕ με έδρα την Κύπρο

Πως επιλέγουν οι συμμετέχοντες

	Επιλογή 1	Επιλογή 2
Η ομοσπονδιακή εκτελεστική εξουσία πρέπει να αποτελείται από:	όλα τα κόμματα κατά αναλογία των εδρών τους στη Βουλή	Ε/Κ και Τ/Κ συμπρόεδροι να εκλέγονται μέσω διασταυρούμενης ψήφου
Στη μελλοντική Ε/Κ διοίκηση θα επιστραφούν 50 χωριά όπως προβλεπόταν στο Σχέδιο Ανάν καθώς και το Βαρώσι	αλλά η Μόρφου θα μείνει υπό Τ/Κ διοίκηση	Η Μόρφου και η Βόρεια Καρπασία θα γίνουν ομοσπονδιακές περιοχές
Οι περισσότεροι Ε/Κ πρόσφυγες θα πάρουν πίσω τις περιουσίες τους. Οι πρόσφυγες που επηρεάζονται αρνητικά θα λάβουν	50,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια	200,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια
Ο μηχανισμός παρακολούθησης της εφαρμογής της λύσης θα διευθύνεται από τον/τους	ΟΗΕ με τις τρεις πρώην εγγυήτριες Ελλάδα, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο	ΟΗΕ με χώρες της ΕΕ όπως η Ιρλανδία, η Γαλλία και η Γερμανία
Το ανώτατο δικαστήριο που θα επιλύει αδιέξοδα και θα εγγυάται τα ανθρώπινα δικαιώματα θα διορίζεται:	με ίσο αριθμό Ε/Κ και Τ/Κ με εκ περιτροπής προεδρία	με ίσο αριθμό Ε/Κ και Τ/Κ και μειοψηφία δικαστών που θα διορίζεται από το ΕΔΑΔ

Προσομειώσεις πακέτων λύσης

	1	2	3	4
	Σχέδιο Αναν	Νέο Πακέτο 1	Νέο Πακέτο 2	Νέο Πακέτο 3
ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ	με την υποστήριξη από τουλάχιστον ένα τέταρτο των βουλευτών από κάθε κοινότητα	Ε/Κ και Τ/Κ συμπρόεδροι να εκλέγονται μέσω διασταυρούμενης ψήφου	όλα τα κόμματα κατά αναλογία των εδρών τους στη Βουλή	όλα τα κόμματα κατά αναλογία των εδρών τους στη Βουλή
ΕΛΑΦΙΚΟ	συν τη Μόρφου	συν τη Μόρφου	Η Μόρφου και η Βόρεια Καρπασία θα γίνουν ομοσπονδιακές περιοχές	συν τη παλιά Μόρφου, Ριζοκάρπασο, Γιαλούσα
ΑΠΟΖΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	50,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια	150,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) και να αυξομειώνεται με βάση δίκαιη εκτίμηση εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για την απώλεια	300,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) συν εγγυημένη στέγαση οπουδήποτε στην Κύπρο	300,000 ευρώ (κατά μέσο όρο) συν εγγυημένη στέγαση οπουδήποτε στην Κύπρο
ΕΦΑΡΜΟΓΗ/ΕΓΓΥΣΗΣΕΙΣ	ΟΗΕ με τις τρεις πρώην εγγυήτριες Ελλάδα, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο	ΟΗΕ με χώρες της ΕΕ όπως η Ιρλανδία, η Γαλλία και η Γερμανία	ΟΗΕ με τρίτες χώρες όπως η Ιαπωνία, η Αυστραλία και ο Καναδάς	ΟΗΕ με τρίτα μέρη όπως το ΝΑΤΟ
ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	με ίσο αριθμό Ε/Κ και Τ/Κ και μειοψηφία δικαστών που θα διορίζεται από το ΕΔΑΔ	με ίσο αριθμό Ε/Κ και Τ/Κ με εκ περιτροπής προεδρία	από ειδικό δικαστήριο του ΟΗΕ με έδρα την Κύπρο	με ίσο αριθμό Ε/Κ και Τ/Κ με εκ περιτροπής προεδρία
ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	39% [36%-42%]	45% [43%-49%]	59% [55%-62%]	56% [53%-60%]
ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΟΙ	33% [28%-37%]	47% [42%-51%]	65% [61%-70%]	58% [53%-63%]
ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ	46% [41%-50%]	45% [40%-50%]	53% [48%-57%]	55% [51%-60%]

Συμπεράσματα-Συζήτηση

1. Οι Ε/Κ τα τελευταία 3 χρόνια βρίσκονται σε μια πορεία προσγείωσης σε μια δύσκολη πραγματικότητα. Όπως ανέφερε και ο Γενικός Γραμματέας των Η.Ε στην πρόσφατη Έκθεση για την αναναίωση της UNFICYP το status quo βαίνει αυξανόμενα προς μια μη βιώσιμη κατάσταση (ένταση για υδρογονάθρακες, περίπτωση Ελληνοτουρκικού θερμού επεισόδιου, πιθανός εποικισμός Βαρωσιού, πιθανή αποχώρηση της UNFICYP). Συνειδητοποίηση των αδιεξόδων του ανταγωνισμού.
2. ΔΕΝ κερδίζει έδαφος η ιδέα των 2 κρατών. Απορρίπτεται απο σχεδόν το 80% των Ε/Κ όπως ήταν περίπου τα ποσοστά τα τελευταία 10 χρόνια.
3. Στροφή προς τη συμβιβαστική λύση της ΔΔΟ από Ε/Κ
4. Ωστόσο μέρος της ΤΚ κοινότητας παρουσιάζει σημάδια κόπωσης και ανημποριάς και αποδοχής της παρούσας κατάστασης που μπορεί να φέρει και αλλαγή στην ΤΚ ηγεσία.
5. Η εξεύρεση μιας αμοιβαία αποδεκτής (σε δημοψηφίσματα) λύσης είναι εφικτός στόχος αφού υπάρχουν πακέτα λύσης που θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτά σε δημοψηφίσματα και από τις δυο κοινότητες.